

«ULU HAKAN» imiz

Şemsettin SAYU

Günümüzde bütün insanlığı hükmeden «maddeci hayat felsefesi» bizde de yarattığı buhranlarla sonu gelmeyen bir çatışmaya ve kargaşaya sebep oluyor. İlim ve teknikte üstün olan milletler kudretlidir, zengindir. Zengin olan, kuvvetli olan, elbette ki mutludur. da. Bu felsefe insanlığın bütün mânevî hazineleri ile, geçmiş ile, medeniyetleri ile çelişme halindedir. Tarihine, geleneklerine, mânevî değerlerine inançlarına bağlı kalmış, mutluluğu bunlarda bulmuş milletler, bir türlü bu medeniyet anlayışına ayak uyduramamaktadır. Zenginlik, konfor, şaşaa, ihtişam nerdeyse, medeniyet elbette oradadır. Yokluk, hastalık, pislik ve cehalet için dekilerin mutluluğu elbette bahis konusu olamaz. Bu gidişata ayak uydurmak, toplumlar için birer problem olmaktadır. Bazı milletler, «ne yardım geçip ne de serden geçme» tutumunda, bazıları «yardan, bazıları da «serden geçmişler. Bizim gibi ne yardım ne de

sorden geçenler, bocalayıp durmak tadır.

Bir zamanlar ilim ve teknik üstünlük bizdeydi, zengin olan, kuvvetli olan muhteşem olan bizdik. Bu üstünlüğümüzyi, ilimimizi, medeniyetimizi, mânevîyatımızı, dinimizin insanlığı saran kudretiyile sağlıyorduk. İslâm dini, insanlığa adalet, ahlâk, bahşettiği gibi, ilme, yeniliğe ve ileriliğe de (içti-had kâsını) aralık bırakırdı. Osmanlı İmparatorluğu altıyüz sene bir (İslâm devleti) olarak yaşadı. Ancak Avrupa'da Rönesans devri başlayınca, Hristiyan skolâstikinden, bilim adamlarını engizisyonlarda yok eden zihniyetten Batı'nın kurtulmağa başladığı görülür. Bilimde yeni buluşlar, yeni kanunlar koyan yaratıcı kafa bu Rönesans devrinden sonra başlar. Teknik üstünlük yavaş yavaş Avrupa'ya geçer. Bizim İslâm dini Osmanlı İmparatorluğunda zaten eski a-kılcı, nakilci, araştırmacı özelliğini kaybetmiş, yaratıcı olmaktan çok içine kapalı bir hale gelmişti. Şer-i (Sonu Yedinde)

GÜNEY

AYLIK EDEBİYAT VE SANAT GAZETESİ
Sayı: 8 1 Şubat 1968 1 Lira

Konumuzdaki Gerçek

Bugünkü yaşamımızın düzenini bozmaya ve toplum kal-kınmamızda edirüğü çabalara engel olma, baltalama ve bu düzeni hayal güçlerinde canlandırdıkları yöne çevirme niye-tinde olmalar, düşünce-erini açtıkça söyleyebiliyorlar, yazabi-liyorlar. Bu tutum, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının temi-natı atındaki haklardan kişilere tanınan söz ve yayın hürri-yetinden doğuyor. Ne var ki, böyle bir tutum ve çaba, toplu-mumuza ve utusumuza fayda yerine zarar veriyor.

Örneğin, geçen ayın başında Tekirdağ'dan, ondört kuru-luşun, kamu oyuna duyurulmak üzere düzenledikleri bir bi-ldiri aldık. Bu bildiride Tekirdağ müftüsünün özel toplantı-larda yaptığı konuşmaları ve camilerdeki vaizleri sözkonusu ediliyor ve yeriliyordu.

Haklı protestoya sebep olan konunun başında Ata-türk sevgisi geliyor. Müftü efendi bunu, «putlaştırmak, ta-parcasına sevmek» ve sonucu «günahkârlık» ile yorumluyor. Onca, medeni nikâh bir formalite; bankalara para yatırmak usenk taiz almak harandır. Üzümlerin şarap fabrikalarına satılması da günah. Oysa ki, Tekirdağ ve dolayları bağcılığa elverişlidir. Devletin kurduğu üç büyük içki fabrikası da bu bölgededir. «Fitre ve Zekât» sorununa gelince, Müftü efendi-ye göre fitre ve zekâtın fakirlere veya dini kuruluşlara ve-rilmesi gereklidir. Çocuk Esirgeme, Türk Hava Kurumu, Kı-zılay ve benzeri derneklere vermek doğru değildir. Öte yan-dan Diyanet İşleri Başkanlığının bir genelgesi var, bu konu-yu gün ışığına çıkarıyor. Müftü efendinin ya bu genelgede-a haberi yok, ya da düpedüz çelişmeye düşmektedir.

Önceki sayılarımızda, kişilerden ve çeşitli örgütlerden, bu arada aydın din adamlarımızdan, Türkiye'yi çağdaş ulusla-rın uygarlık yürümlerine yaklaştıracak çabalar beklediği-mizden söz etmiştik.

Neyse ki, zaman zaman gazete sütunlarında okuyoruz; bir köy imamı muhtarla, öğretmenle, köyün İleri gelenleriyle elele vermiş ve üstün çabalar harcayarak olumlu sonuçlara ulaşmışlar. Örneğin elektriği getirmişler, çeşmeler, yollar yapmışlar, kitaplıklar kurmuşlar.

T.R.T. Kurumundan ve Basından bu adsız kahramanla-rın çabalarını daha geniş çapta yansıtılmalarını bekliyoruz.

Şans Nedir

Av. Niyazi BENÖZ

Güney, fikir ve sanata hitabeden aylık bir dergidir. Fikir yönü daha önemli yer tutmaktadır. Bu sebeple «Şans» deyimini düşünce yönünden inceleyeceğiz.

Şans dilimize Fransızcadan gelmiştir. Türkçesi «Tali», Latince «Cadere» dir. Fransızca yazılışı «Chance» şeklindedir. Anlamı çeşitli sözlüklerde ayrı ayrıdır. Ne yazık ki, ekseri sözlüklerde «baht, kader, vak'a» şeklinde üç yönlü anlam verilmektedir.

Şans'ın kader'le aynı anlamda tutulması yanlıştır. Kader'de, «sabitlik» ve «süreklilik» vardır. Daha çok «manevî» ve «subrevî» dir.

Din yönünden ise kader; Allah tarafından insana hediye edilmiş, nakşedilmiş, insan yaşantısına ve manevî varlığına etkili bir anlam taşır. Yüzyıllar boyu din â-

leninde tartışma konusu olmuştur. İradeciler ile kaderciler arasında süregiden ve halen bir tartışma yönü bulunan «Kader» deyimini ayrı bir yazıda inceleyeceğiz.

Şans, kaderin zıddı olarak dünyevi ve maddi olayların yaşantımızdaki çıkarılarımıza yaptığı etkiyle bağlıdır.

Bir zar oyununda atılan zarlar düşer gelirse kazanılıyor. Böylece şans, atan için yaver gidiyor.

Bir araçta geçirilen kazada yararsız kurtulmuş olmak, yapılan bir işin düzenli gitmesi, size kâr getirmesi, bir iş isteğinizin hemen yerine getirilmesi, evlilikte iyi bir eşe düşmesi, niyet edilen şeyin hemen olması iyi bir şans, aksi çikarsa kötü bir şans oluyor.

Oyleyse şans:

Maddi olayların yaşantımızda meydana getirdiği olumlu veya olumsuz etkidir. Bu sebeple şans, bir çoğumuzun sandığı gibi, manevî bir kuvvet veya ilâhî bir varlık tarafından verilen bir nitelik değildir. Bazı aksi rastlantılar dışında kötü şans noksan düşünce, noksan bilgi, noksan tecrübe veya noksan kabiliyetlerle meydana gelir.

Zar oyunu örnek alınır, zarı ustalıklı kullananlar daima düşer atabilirler, Yaşantımızda başarılı olmak, mevki almak, para kazanmak, mutlu olmak, akla-zekâyehaftaya - ahlâka-bilgiye-cesarete-sempatiye-güzel konuşmaya-geniş muhayyelaye-tecrübeye-tanım kabiliyetine yani, toplumun ve kişilerin arzuladığı iyi ve üstün vasıflara dayanır. Ancak hiçbir kimse bu vasıfların bütünü kendinde toplayamaz. Fizyolojik yapısı icabı. Böylece hayatta başarılı olmak veya olmamak, başka deyimle şanslı olmak veya olmamak, taşıdığımız vasıfların oranına bağlıdır.

Bakın, şair ne diyor -mealen-

«Ey sevgili ne olur bir kere olsun gül

Evren böyle olur gül-gün

Görürsünüz, burada şairin bir acı vardır. Mutlu olmasını bir temenniye terk ediyor. Sevgilisini elde etmek, onun gülüşüne nail olmak kendi kabiliyetine bağlı iken, beğaramadığı için yalvarıyor ve şans da ona gülüyor.

Demek oluyor ki, şans, maddî bir olaydır. Bu olayın kötü etkisinden kurtulmak bizim kabiliyet ve bilgimize bağlıdır.

CİK - CİK - CUK

UFACIK TEFEÇİK
BİR LOKMACIK
DUMANI ÜZERİNDE ÇOCUK
KOCA ŞEHİRDE
NOKTADAN KÜÇÜK
HAMALLIK EDER YAVRUCAK
C İ K
C İ K
C U K !

Orhon M.ARIBURNU

KİMBİLİR NERDE

Dünyasızım
Fırtınalar ortasında
Ürkek
Yönsüz yürümek
Bir soluk ışık, bir geniş nefes için
Sesi duyuluyor denizin
Hayal genişler denizlerde
Uçsuz bucaksız düşünceler
Hürsün sonuna dek
Beyaz köpüklerde
Belli değildir her zaman
Nereye gittiği
Yolların
Bilinmeyen şehirlerin pencerelerinde
Tanıdık yüzler
Bir şarkı tuttururum
Karanlık gecelerde
Belki bir gün biter
Bu özleyiş
Kimbilir nerde

Rauf AYBEY

Sevinç egzileriyle mutlu gülenler

Senin gülüşünle gülmek gelmiyor içimden
Hergün gözyaşlarından uzak gözlerinde
Ve yönünü bilmediğim bir yöreden
Sıcak bir nefes tikeniyordu ellerinde
Gülemezdi bir insan gülememezliğin soluğunda
Ellerinde renk renk kalemler, dizî dizî içki şişeleri vardı
Bir gün bütün olamayacakların kaybolduğunda
Sevinç egzileriyle gülen mutlu insanlardı.
Toza bulanmış, yırtık yıllardan ağınmış bir gocuğun
Altında bana mutlu dudaklarıyla haykıran
Ve tepesinde bir tutam saçlı, herşeyden habersiz bir çocuğun
Her sabah tatlı bir hayaldi düşөгünden kaldıran.

ÇETİN BOĞA

TÜM SÖZLER YETERSİZ

Deniz
Çok durgundu o gece
Yalnız
Güvercin ayakların sudaydı
İlkin

Sonra
Nerden esti aklına
Şeytan mı dürttü bilmem
Tüm giydiklerin
Kurşunlaştı sanki üzerinde
Soyunup
Kuğular gibi silkindin.
Işıl ışıl aydınlıktı her yan
Her yanını öpüyordu bir bir
Aydınlaşan çapkın gece
Eminim ki
Vücudunda kaynıyordu kan
Alev alev ışık vardı
Rengini karanlığa

sormaktan çekindiğim
Gözlerinde.
Duygularımı tutamadım
Öylesine bir kıskandım seni
O zaman
Denizden, gecedен, canlı,

canlı

Her şeyden
Öyle bir aşkla dolu ki
Sana açılmış su kalbim
Tüm sözler yetersiz
Kendimden geçirdin beni.

Kenan AKANSU

Adam, dört tekerlekli bir arabayı sürüyordu. Arada bir kayıyor, hemen toparlanıyordu. Yorular buz tutmuştu, bir karış... Yine de yağıyordu kar. Kaymadan bir adım atmak zordu, gündüzdür. Apartmanların kapılarında öbök öbök çöpler biriktiği. Esen rüzgârla uçuyordu kâğıtlar...

Evler sıcaktı. Işıklar yanıyordu gündüzdür. Camlar buğuluydu.

Böyle sıcak bir odada, dışarıya bakıyordu bir kız. Dışarıya çıkamamıştı, «yağmır kayar, düşerim» diye...

Adamın başında yünden bir kılıf vardı. İçinde bir kazak, üstünde de bir ceket. Pantolonunu sıyah bir önlük örtüyordu. Bir de, ceketinde sıyah kollukları vardı. Elleri çıplaktı. Arabayı iten, arabayı yürüten elleri çıplaktı, morardı. «Tahaan - pekmeez» diye bağıyordu...

Tahaan, pekmeez... Hızla yürümeye çalışıyor, arada pencere-lere bakıyordu. Bir ses, bir çağrı var mı diye...

Adam bir kez daha, «tahaan» dedi, başını kaldırdı, pencereye baktı. Gözünü gördü. Camdaki kız içeri kaçtı. Adamı çöğürsüdüğünden üzüntü duymuştu. Mahcup olmuştu, nodense...

Sokaktan tek tek adamlar geçiyordu, elleri fileli, başları sarılı. Tipi de arttıka artmıştı...

Bir süre sonra adam yine geçti sokaktan. Ellerine baktı ki, daha çok morarmıştı, sesi de daha çok külmüştü. Bir kez daha geçtiğine göre, satamamıştı demek hep sinli, çıkaramamıştı günün ekmeğini. Evi kimbilir nerdeydi, daha kaç sokak dolacağı, daha kaç kişi seslenecekti pencerelerden... Çocukları sobanın başına üflemiş, ekmeğe bekliyordular. Artan tahalla pekmeeze bana bana vıcıklandı ekmeği. Karısı, çorba tasını koymuştu balkın sobanın üstüne... O kulundan çıkıp akşam gazetelerini satan oğlu, dönmüş müydü acaba eve? Artık karısını çalıştırmıyordu. Hastaydı, çok zavıftı zavalbecik... Hem o çalışınca küçük kız sefil oluyordu evde. Bir kez maazla düşünmüş, kolunu yalmıştı boydan boya... Elinde olsa, ah! bir elinde olsa, okula giden ufak oğlanı çalıştırır mıydı hiç...

Adam uzaklaştı. «Tahaan» diye bağırın sesi bile donmuştu sanki...

Kızın babası gelmişti. Anne-sile konuşuyordu...

«Canım çekti de, köpedeki bakıldan konserve tahin-pokmeze alverdim»

«Amann! Senin de ne tuhaf zevklerin var...»

Koyunoğlu İzzettin Bey

Fikret AKARCALI

Burcu burcu tarih kokuyor her yeri Konya'nın. Mevlâna, İnce Minare, Karatay Müzeleri, camileri ve bir çok tarihi yapıtları gördükçe Türklüğü ile övünüyor insan.

Konya'ya gün olur da yolunuz düşerse, bunların dışında bir de KOYUNOĞLU MUZESİ'ni ziyaret edin dostlarım. Bu şehrin eski bir mahallesinin eski bir evinde «toplama ağısının, sabrın ve bile-rek çalışmanın meydanı getirdiği bir müze var. Kurucusu, Koyunoğlu İzzettin Bey, Devlet Demiryolları Müfettişliğinden emekli, özboz bir Türk evlâdır. Karlağmış saçları, yağlı çehresi, hürmetkâr mizacı ile sahibi bulunduğu müzeye ayrı bir renk veriyor.

Kapudan girdiğinizde hemen sağda bir dergi görünüşe çarpar. İzzettin Beyin bir resmi var bu dergide. Resmin altında Amerikalıların bu müzeyi üç milyon dolara satın alma istekleri, buna karşın İzzettin Beyin bu cazip teklifi reddedişi yazılı. Bu satırları okuyunca İzzettin Beyin manevî dün yası gözünüzün önünde bir dev halini alır. «Madde»nin bir çok şeyi kırıp geçirdiği bu asrda bu müzeye takdir edilen Değer, Türk parasıyla yaklaşık olarak, otuz milyon liradır. İzzettin Bey müzeyi satarsa, ultra milyoner bir insan olarak refahın zirvesinde bir hayatın gökleri kamaştıran dekoru içinde bulacaktır kendini. Verdiği cevap: HAYIR.

İzzettin Bey, şarkı söyleyen bir insanı sembolize eden küçük bir heykelin karşısında:

— Bu heykelcik dört bin yıl önceye aittir. Bilmeyen senfoniyi okuyor olmalı ki, kırk asırdan beri okuyor ve okumasına devam edecektir, diye bir espri yaptı. Bir taraftan hayran nazarla tarih

değer taşıyan eşyaları incelerken diğer taraftan İzzettin Beyi de tot-kik süzgeçenden geçiriyorum. Şuna kani oldum ki, bu zat müzeyi meydana getiren eşyaların tümüne aşık. Onların arasında, insanlığın anlayıp bir türlü bulamadığı «huzur» a kavuşmuştur.

Yeryüzündeki müzelerin hemen hepsi devle, hükümetle kurulmuş olsa gerek. Kişilerin müzeleri varsa da, bu bir «şey» koleksiyonu olmak niteliğinden öte geçemez kanısındayım. İzzettin Beyin müzesi öyle değil. Örneğin, Hazreti Ali'nin kılıcı ile bir Türk başbuğunun üstü değerli taşlarla süslü miğferi ve iki yüz yıl önce kullanılan bir Osmanlı koltuk takımı birbirinden tüm ayrı şeyler.

Adana'da gazeteci bir dostumla İzzettin Bey ve müzesi hakkında sohbet ederken, arkadaşımın şunu öğrendim: Bir iktidarın dört büyük kişisinden birisi Konya'da İzzettin Beyi ziyarete gitmişler. Konu, bu müzenin münasip bir binaya nakli ve millî müzelerimizden biri durumuna getirilmesi. İzzettin Bey, daha önce değindiğim gibi, müzesine aşık bir adam, kabul etmemiş bu teklifi.

İzin isteyerek ayrıldım. Köye başında paytona bindim. Araba dönerken baktım, dışarı çıkmış, el sallıyor bana. Tovazu ve efendiliği, ölümlü yaşantısının sona ermesiyle yok olacak İzzettin Beyin bir gün. Oysa, yapıtı yaşayacak. Yapıtı yaşadıkça, onun da yaşantısı süre gidecek, aramızda...

O'na, Tanrıdan, bilmeyen senfoniyi okuyan küçük heykelin yaşantısının en az kırkı bir kadar bir ömür vermesini dilerken, arabayı çeken atların nal sesleri hâlâ kulaklarımda uğulduyor...

İÇİMİZDEKİ ŞEYTAN

Dün gece düşümdü

Seni gördüm Sİ.

Üzerinde beyaz gecelik,

Kucağında bir çocuk vardı.

Bu senin oğlun diyordun bana.

Seviniyordum, ben de baba olmuştum.

Fakat sevincim uzun sürmedi Sİ...

Sen bir anda yok olmuştun,

Şimdi karşımda içimdeki şeytan duruyordu.

Gülüyor, benimle alay ediyor,

Sen hiç baba olamayacakmı diyordu.

Uzuldüm, kederden doyarsıya ağladım.

Yalvarırım söyle, doğru mu Sİ,

Ben hiç baba olamayacak mıyım?

ESAT POLAT

Eichendorff'un güzel bir şiiri var :-

«Bir düğün oldu dağlar boyunca
Ötüşdüklərini duydum kuşların
Atılar geçti dörtlül, borular çaldı
Ne sevinçli bir cümbüştü bu.
Bitiverdi herşey derken
Karanlıklar sardı heryanı
Ormanlar hisirdiyordu yalnız
dağlarda
Böşüm de kalbim titriyordu.»

Bu şiiri her okuyuşumda kendi kendime sorarım, Şairin kalbi niçin titriyordu acaba? Sanırım, «bu mutluluk ne kadar sürecek» diye düşünmüştür şair. Evet, bu neşeli düğün alayının mutluluğu ne kadar sürebilir? Önemli olan, üzüntü ve ıstırap içinde de neşeli olabilmektir. İnsanlar bütün hayatlarının bir düğün neşesi içinde geçeceğini düşünürler... Oysa zaman geçince bütün diğer çiçekler gibi, düğün çiçekleri de solar, neşe kaybolur. Acı sözler, kalp kırmalar başlar. Ve yeşermiş bir filize düşen ilk çığ damlası gibi bütün sevginin üzerine de acı bir karanlık düşer. İlk gün verilen sözler unutulur Ve birçok insan artık eski samimiyeti bulamaz. Ölüncüye dek yaşantısının tadını alamaz

Mutluluğun devamı için, insanın kendine hâkim olması gerekir. Bu, kuru ve basit bir sözdür. Ama mutluluk, «kendine hâkim olmaya» bağlıdır. Cennete gitmek için iyi olmak şart. Fakat dünyada da bir cennet var. Bu, kadınla erkeğin tüm kalpleriyle beraber oldukları, kaygusuz ve üzüntüsüzce yaşadıkları bir cennet... Masalların çoğunda böylesine güzel bir cenneti sihirlil değneğile yoktan var eden bir peri vardır. Değneğini dokundurunca herşey güzelleşir. Ama gerçek hayattaki kurtarıcı peri, insanın kendisidir. Mutluluğunuzun süresi ve huzurunuz sizlere bağlıdır.

Günleriniz «dağlar boyunca düğün» olsun...

Piyale GÖNÜLTAS

ÇOCUK ŞAIRLER

On onbeş yıl önce Minou Dro-
uet adı sekiz yaşında bir Fransız
kızı yazdığı pek içli ve duygulu şi-
irlerle edebiyat dünyasında bir yil-
dız gibi parlayıvermişti. O hariku-
lâde şiirlerin küçük bir çocuk tara-
fından söylendiğine pek çok kimse
inanmamıştı ama, Minou birbiri
ardınca verdiği güzel şiirlerle kısa
zamanda şüpheleri üzerinden uzak-
laştırıp kendini kabul ettirmişti.

Bizde son yıllarda, müzik ve
resimden sonra şiir alanında da üs-
tün yetenekli çocuklar görülmeğe
başladı. Bunlar hayal dolu çocuk
dünyasının sınırını aşmadıkları ve
kendilerini büyükler gibi yazmağa
zorlamadıkları için içten ve renkli
şiirler söylüyorlar. İşte bunlardan
biri:

Serpil Kenber. Bu şiiri 6 ya-
şındayken yazmış.

Sabah akşam koynumdadır
Çiçekli pabucum
Kırmızı beyaz sarı
Çiçekleri var pabucunun
Altı tertemiz sarı
Üstü siyah paril paril
Ben kaç numara giyerim
26
Yaşım ne
6

Bu da Serpil'le yaşıt bir çocuk
şairin, Mine Aydın'ın Mısraları :
Tavus Kuşu.

Tavus kuşu kanatlarını açar
Açar kanatlarını yelpaze gibi
Üstünde güller var güller
Tavus kuşunun kanatları renk renk
Başında tacı masmavi
Ayağına bakar aklar
Çırpma kanatlarını
Güzel kanatların
Dökülmesin kanatların

Beş yaşındaki Osman da şu şi-
ri söylemiş. Bir Çin minyatürü ge-
ni zarif ve güzel bir peyzaj:

Bir ışık
Bir ışık
Üstünde
Bir kayık
İki kayık
Üç kayık
Yapıgık

Bilge Erengül adlı 8 yaşındaki
çocuk da Karpuzu şöyle anlatıyor:

Yarıldı koca göbek
Çaktı bir sürü bebek
Kimi arap kimi beyaz
Ele avuca sığmaz
Cici cici çekirdékler
Seveyim dedim onları
Kaçtılar sağa sola
Derken tuttum birini
Siktum iyice belini
Fırladı çarptı burnuma
Ah yaramaz çekirdék...

Bu örnekleri daha da çoğalt-
mak mümkün. O zengin çocuk dün-
yasını önümüze seren bu renkli çö-
cuk şiirlerini okurken, böyle yete-
nekli çocuklara kendi anlayışlarını
zorla kabul ettirmeğe kalkışarak
onları yanlış yollara götüren bazı
ana, babalar ve öğretmenler aklıma
geldi. Onların yersiz araya girmeleri
yüzünden kaç çocuk sanattan u-
zlaşmış kimbilir!..

Şöhret yapmış nice şairi kis-
kandıracak kadar güzel şiirler söy-
leyen bu gezeve (!) çocuklar acaba
şiiri devam ettirebilecekler mi? Me-
rak ediyorum doğrusu.

Şükrü Enis REGÜ

Yeni yılda
Bana çiçek getir
İsterse dağ çiçeği olsun
Yeter ki Sen getiresin
Hayat Arkadaşım!
İçten taşan sevgimi
Kattığım çiçeklerle
Sana
Çiçekten taçların
En güzelini
Kalbimde öreceğim.
Ellerin ellerimde
Sıkı tut ellerimi
Karamsar düşüncelere
Yüz verme sakm...
Hayat arkadaşım!
İnan ki
Bu yeni yılda
Sana mutlulukların
En mutlusunu vereceğim.

Fevziye AKANSU

N E D E N

Yıllarca önce gördüğüm sen
misin?

Kırık kırık olmuş yüzün
Ellerinde mor damarlar
Titriyorsun durmadan
Belin kamburlaşmış
İşitmiyor kulakların
Acı bir gülümseme var
dudaklarında
Fersiz kalmış gözlerin
Dökülmüş kaşların kırpıkların
Hani nerde o eski güzelliğin
Cücelere dönmüşsün...
Neden?

Lâtife CARGANA

HABERLER - OLAYLAR

Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın üs-
lü komutanlarından, Atatürk'ün
sınıf ve savaş arkadaşısı, Mehmet-
çğin kader adası, iyi insan Ali
Fuat Cebesoy'u geçen ay kara
toprağa verdik. Güney, ailesine
ve Türk Ulusuna baş sağlığı di-
ler.

Bir kara haberimiz daha var. Sa-
nat Dünyası Dergisinin kurucusu
ve yöneticisi, Güzel Sanatlar Aka-
demisi öğretmenlerinden Nurullah
Tilgeç de, bir kalp krizi sonucu a-
ramızdan ayrıldı. Kederli ailesine
üzüntülerimizi bildirerek başsağ-
lığı dileriz.

Birikmiş Paramız İçin

AKBANK

BOSSA - TREVIRA

Trençkot - Gömleklilik

EDGAR ALLAN POE

Dale CARNEGİE'den Çeviren: Serap EMRE

«Bir çocukla evlenen ve 10 yıllık çalışmasına 10 Dolar alan şair»

E. A. Poe, sanat yazmış, bilinmeyen yaratmış romantik dahilerin en göze çarpanlarından biridir. Amerikan Edebiyatının melankolik devidir. Oysa ki, Virginia Üniversitesinden, kumara ve içkiye olan aşırı düşkünlüğü yüzünden, atılmıştı. Daha sonra da askerlikten, itaatsizliği, sahada talimde olmasıncap ederken şir yazması yüzünden divanı harp kararıyla atılmıştır.

Poe, küçük yaşta öksüz kalmış ve zengin bir tütün tüccarı tarafından evlat edilmmişti. Sonunda üvey baba da ona karşı çıkmış, mirasından mahrum ederek tek bir kuruş bile bırakmamıştır.

Poe'nun evliliği, edebiyatın en güzel hikâyelerinden biridir. Kuzini Virginia Clemm ile evlenmiştir. O zamanlar hiç parası yoktu. Zaten hiçbir zaman da parası olmamıştır. Saf alkol içerd. Tek kızkardeşi akıl hastasıydı. Zaten onun için de yarı deli derlerdi. Karısından çok büyüktü. Kendi 26 yaşındayken eşi 13 yaşında bir çocuktü. Eski kitaplara göre evliliği kesin bir sefalet ve felâketle bitmiştir. Ama gerçek bu değildir. Onun evliliği romantik bir başarıdır. Poe, karısına tapardı ve bu ölümsüz aşkı, İngiliz dilinin en enfeş şiirini ona ilham etti.

Poe, hikâyeleri ve mısralarıyla acunun edebî şaheserleri arasında kalacaktır. Oysa ki, bu ölümsüz şaheserleri ökmek parasına bile satamamıştır. Örneğin acun kazandırdığı ölümsüz yapıtı, «The Raven» üzerinde fasullarla 10 yıl çalışmıştır. Yazmış yazmış, düzeltilmiş ve bu 10 yıllık emeği sadece 10 Dolarla satabilmiştir. Her yılın emeğine karşın 1 Dolar.

Oysa ki, aynı yapıtın orijinal (kendi el yazısı) yakın tarihlerde onbinlerce Dolarla satıldı. Niçin dehşetlerimizi hayattayken açıklıktan kıvrandıran, öldükten sonra el yazılarına inanılmaz paralar öderiz?

Poe, Virginia ile Nev York'ta yaşadığı kulübeyi 103 yıl önce kirledığı zaman nerdeyse yıkılmak üzereymiş. O zamanlar şehir dışın

da bir yer «Grand Concourse» şimdiki gökdelenlerle çevrilidir. O zaman elma ağaçları arasında, çok tatlı, rüyalarımıza giren, çiçeklerle kaplı girin bir yermiş.

Poe buraya 10 Dolar veriyordu. Bunu bile ödeyemediği zamanlar çoktu. Kararı veremedi ve ona yiyecek alacak parası bile yoktu. Bazan günlerce aç kalırlar ve hindibaları açınca, günlerce bunları yerlerdi.

Komşuları onların sahibi bir açlığın sınırında olduklarını keşfedince, sepetler dolusu yiyecek taşıdılar. Ne acı!.. Evet, fakat o şir, karısı ise sevi yeteneğine sahipti. Ve bütün sefaletlerine rağmen mutluydular.

Virginia orada öldü. Ölümünden önce aylarca kendini sıcak tutacak bir örtüml bile olmadan yattı. Çok üşüyünce annesi ellerini, Poe ayaklarını ısıtıyorlardı. Poe, kaputunu örter, geceleri de kediye ayaklarının altına koyardı.

Öldüğü zaman Poe'nun onu gömecek parası yoktu. İnsafı bir komşu da olmasa Virginia gömülmeyecekti.

Yıllarca önce Nev York ili burayı satın alarak türbe yapmıştır. Benim için burası periler ve melankolik anılarla dolu bir kulübedir. Ziyaret ettiğim zaman oradan kendimi zorlayarak ayrabildim.

Virginia Şubat'ta öldü. Aylar geçti, bahar geldi. Ay, elma ağaçlarının arasından yükseldi. Yıldızlar tatlı tatlı titreyişe başladılar. Poe oturdu, Virginia'yı tahayyül etti. Onu arzuladı, özledi, Ve bu özlemlerle, hiçbir erkeğin karısına vermemiş olduğu bir hediyeyle, aşkunun hediyesini verdi: ANNABEL LEE

Ay gelip işir, hayalin irisir

Güzelim Annabel Lee;

Bu yıldızlar gözlerin gibi parlar

Güzelim Annabel Lee;

Orda gecelerim, Uzunur, beklerim

Sevgilim, sevgilim, hayatım, gel nim

O arzun sahildeki

Yattığın yerde seni.

YARI KALAN

SEVİLER

ÜSTÜNE...

I I

Birgün dilediğimiz o şarkıyı duyacağız yine
Birgün o başboş kırlarda koştuğumuz
Yağmurlar yağacak kıraç topraklar üstüne
İki kişi birden sevitzek ki aynı anda
Bir gün dilediğimiz mutlulukla dolacak ellerimiz
Göreceksin...
Yaşamaya yeni başlamıştık oysa
Ne zaman sevsək acıyla burkulurdu kalplerimiz
Belki bu en güzel olur sevdelerimizin,
Bir gün özlediğimiz aydınlığa çıkacağız seninle
Kumsallarında hayal kurduğumuz denizlerin.
Güneşler doğup doğup batacak sevinçle
Bir gün gözlerimiz söyleyecek
Dudaklarımızdakini...
En güzel yollara gideceğiz seninle
En güzel çiçekler açacak bahçemizde.
Yağmurlar yağacak, güneşler doğacak mutluluğumuz üstüne.
Bir gün çocuklarımız koşacak elele
Görecekajın...

I I I

Tüm çocukların sevinci vardı içimde
Tüm sevinçlerin o ulu çırpınışları,
Şimdi nefretler yağıyor maviler üstünde...
Çok geç anladım
Büyük sevdelerin sonu gelmeyeceğini.
Oysa çocuktuk hepimiz inançlarımızla
Renkli bir dünyaya açılmışız gözlerimiz,
Çok değildi ki istediğimiz Tanrım,
Bir avuç mutluluk dileğiydi
Vermediniz...
Biliyorum,
Artık bu var oluş boşuna
Boşuna bu bekleyiş, bu sonu gelmez acılar
Bır yavru kuş gibi çırpındık durduk
Sonunda yitirdik en güzel günlerimizi.
Tutup bütün denizleri taşlamak geçiyor içimden
Bütün yıldızları toplamak,
Geceleri yine ateş yakarlar o kıyılarda...
Nerde şimdi o tükenmez inancım
O erişilmez ümitlerim nerede?
O kıyılarda şarkılar söylenen şimdi
Yarı kalan sevdiler üstüne...
Biz hep böyle yitik, hep böyle ezilmiş
Çok değildiki istediğimiz Tanrım,
Bır avuç mutluluk dileğiydi
Vermediniz...

PIYALE GÖNÜLTAS

Bir Çocuk Ağlıyor

HENRY WEICAM'dan Çeviren :

Semiray ÖZBİLEN

Başka çare yoktu. Kendisi, belki de çocuk için en iyisi buydu. Caddede bitmeyecek gibi görünmüydü, insanlar böyle garip bakmasalardı, bu denli derin, bu denli ilginç...

Ağlayacak, diye düşündü, ağlayacak ve sonra da bağırarak, çok bağırarak. Ağ olduğu zaman ne denli bağıracağı biliyordu. «Biri bulacak çocuğu... Herhangi biri... Sesini duyacaklar ve çocuğu bulacaklar.» Şehrin dışındaki parka giden yol üzerinde yürüyordu. Bu saatte birçok anne çocuğuyla giderdi parka; onun için o da dikkati çekmemek için seçmişti bu saati.

Büyük bir parktı. Sağında solunda birçok yollar vardı. Sonra orada, planını gerçekleştirebileceği bir bank gördü ve hemen oturdu, kucagında çocuğu ile.

Hemen hırslı bir şekilde çantasını karıştırmaya başladı. Bir yandan da yolu gözölüyordu. Çocuksuz nasıl kaçabilecekti buradan?

Sonunda en önemli şeyleri bir kâğıda yazmağa karar verdi. Çocuk hiç olmasa adını ne zaman doğduğunu bilmeliydi. Kâğıdı cüzdanının içine sakladı. İnsanlar gelip geçiyordu önünden. Çocuk uyuyor, uykusunda gülümsüyordu.

Yolun ortasında bir ihtiyar adam bekledi. Çocuğa ve yanında oturan kadına baktı. Kısa bir süre sonra sordu: «Bir şeye ihtiyacınız mı var?»

Korkarak sığırdı ve nefesini tuttu. Gözleri toprağa dikili, hareket siz kaldı oturduğu yerde. İhtiyar, kurdığı potu düzeltmek istercesine «Size yardımım dokunabilir mi, diye sormak istemiştin» dedi.

Uykudan yeni uyanmış gibi gözlerini ovaladı ve ihtiyara baktı.

KISA KISACIK
kısaca kısacık saçları vardı kulaklarına kadar kısaca kısacık boyu vardı göğsüne kadar kısaca kısacık etekleri vardı dizine kadar kısaca kısacık bile sevedim beni.

Ahmet ALPERGİN

«Hiç iyi gözüküyorsunuz» dedi ihtiyar.

İhtiyarı baştan tırnağa kadar inceledikten sonra, zorsaki bir gülümsemeyle sordu: «Bunu nereden anladınız?»

«Açıkça belli oluyor» dedi ihtiyar, nasıl anlatsayım, belli oluyor... «İhtiyar en iyi kelimeleri bulmaya çabıyor, dudakları sesizce kımıldıyordu... Siz, diğer çocuklu analardan farklı görünmüyorsunuz.»

Mendili salak avuçları içinde çektiyordu. «Bir çocuk sahibi olmak kolay değil» diye cevap verdi. «Çocuğum daha yeni oldu bunu anlamasınız; başka nasıl gözükebilirim ki?» İhtiyarın birşey anlayıp anlamadığını öğrenmek için dikkatle baytı yüzüne. O anlamasa başkası anlayacaktı, ve gitmek istiyordu, muhakkak gitmek istiyordu.

İhtiyar, elleriyle, anlatmak istediklerini havada çizmek istercesine, bir takım hareketler yapıyordu.

«Oturmaz mısınız?» dedi ihtiyar.

«Teşekkür ederim» dedi ihtiyar, «teşekkür ederim» ve bir süre sonra:

«Biliyor musunuz, ben hep yalnızdım. Onun için insan bazan kendi kendine bile konuşuyor. Düşünebiliyor musunuz?»

«Hayır» dedi.

«Bazan konuşma ile düşünceyi ayırt edemiyorum. En zayıf tarafım bu.»

«Ne düşündünüz?»

«Biliyor musunuz, belki size yardım edebilirim, diye düşündüm, ihtiyacım olan herşeyim var. Yalnız, yalnızım. Beni gerçekten anlıyor musunuz?»

«Belki anlıyorum.»

«Sizin çocuğunuz ve kocanız var, nasıl anlıyorsunuz yalnızlığı?»

«Sizin hiç kimseniz yok mu?»

«Hiç kimsem, söyledim size.»

Titrek parmaklarıyla saçlarını geriye attı. Ürkek bakışlarla yolu taradı. Tüm düşüncelerini ağızlamışcasına korkuyordu. Gıyisai ne bakılınca ihtiyarın hali-vakti yerindeydi.

«Bunları size anlatmak istemezdim. Kimbilir şimdi hakkımda ne düşünüyorsunuzdur» dedi ihtiyar ve miş miş uyuyan çocuğa göz attı.

«Çok güzel bir çocuğunuz var» dedi, «gerçekten çok güzel bir çocuk.»

Ağlattın, aldatmış beni

Lâyet mi sevdiğim bana ettiğin...

Teselliydi sadece senden istediğim.

Unuttun artık beni, unuttuğum desen de,

Gönlüm seninle dolu, sen sevmesen de...

Kurtuluş ÜNGÜR

«Çocukları sever misiniz?» diye sordu ve çocuğunu kucagına aldı.

İhtiyar, kadının yanına biraz daha sokulup çocuğa baktı ve «Çocuklarıma olmasın isterdim» dedi.

İhtiyarın sözleri üzerine yüzü kıpkırmızı oldu. Demek herşeyi anlamıştı. Hırala çocuğunun üzerine eğildi ve onu bağrına bastı. «Fakat ben ona birşey yapmıyorum ki.» dedi ihtiyar, başını sallayarak.

«Hayır, hayır... ben...» kekelemeğe başladı. «Çocuk, şey, çocuk huzursuzlandı da onun için» ihtiyarın içten, kaygusuz gülerken baktığını görünce, derin bir nefes aldı.

«Tabii» dedi ihtiyar.

«Bana inanmıyor musunuz?»

«Tabii inanıyorum size. Analar her zaman çocukları üzerine titirlerler.» İşaret parmağıyla çocuğun kundağını kaldırtı gibi yapılarak sordu:

«Muhakkak oğlandır, değil mi?»

«Çocuklarınız olsaydı, herşeyin oğlan olmasını mı istediniz?»

«Hayır, hayır onu demek istemedim.»

«Çocuğum kuz.»

İhtiyar, kaçamak başını salladı. Düşüncelerine dalmış görünüyordu. Kadının kolları çocuğu tutmaktan ağrımağa başlamıştı.

«Şey siz.»

«Evet, birşey mi var?»

«Birşey söylemek istemiştin.»

«Evet, buyurun?» Kadına soran gözlerle baktı. «Birşey sormak istemiştiniz.» dedi ihtiyar, kadına cesaret vermek için.

«Bana bir yardımında bulunabilir misiniz?»

«Görüyorsunuz» diye bağırdı ihtiyar sevinçle. «Size yardım edebileceğimi biliyordum.»

«Oh hayır, bırakın onu!» Çabuk çabuk konuşuyordu kadın. «onu yanıma da alabilirim... zamanı var.. bekleyebilir...»

«Fakat neden», diye bağırdı ihtiyar, «size nasıl yardım edebileceğimi lütfen söyleyin. Böylece bana büyük bir iyilik yapmış olursunuz. Ben de kendimi bu denli gereksiz hissetmem, Anlıyor musunuz?»

Evet evet, onu söylemek istemiştin... benim...»

«Rahatsız mısınız?»

Kadının elleri titriyordu, yüzü de kireç gibi olmuştu.

«Birşey almak zorundayım.» Konuşurken nereye bakacağını bilmiyordu. «Oraya ancak yalnız gidebilirim... Çok yakında...»

«Fakat sakin olunuz, lütfen!»

«Bu arada çocuğuma bakar mısınız?» dedi kadın birden bire Şimdi kuvvetli hissediyordu kendini. Şimdi herşey olmalıydı. Bir dakika bile beklememeliydi.

«Çocuğu bana verin», dedi ihtiyar ve kuru ellerini uzattı.

«Evet», dedi kadın, «her halde en iyisi bu olacak.»

İsteksiz, çocuğu kollarından raktı.

«Söyle...», ihtiyarın acemi davranışlarını şöyle, yok, böyle daha iyi diyerek düzeltti. «En iyi şekil böyle. Şimdi çok iyi» İhtiyar sonunda kadın gitmeye zorladı. «Şimdi gidebilirsiniz, İçiniz rahatlıkla gidebilirsiniz!»

«Evet, gitmek zorundayım.»

«Siz hiç merak etmeyin.» İhtiyar, kolları arasındaki çocuğu a cemiye, fakat büyük bir dikkatle tutar. «Ona birşey olmaz.»

«Hayır», dedi kadın, rüyada gibi, «hayır, ona birşey olmaz.» Ayağa kalktığı anda ayaklarının kendine itaat etmeyeceğini sandı. Her adımı için büyük bir güc harcıyordu. Böylece arkasına bakmaksızın ilerledi, ilerledi... Daima ilerli!

«Hoy!» birden bire ihtiyarın sesini duydu. «Bekleyin.» Herşey bitti, diye düşündü kadın. Vücudu felç olmuştu sanki. Sonra, arkasından ihtiyarın adımlarını işitti. Çekilişleri üzerinde adımların yaklaştığını duydu. Sanki donmuş gibi duruyordu ayakta. Sonunda adımlar durdu. Kadın, ensesine bir elin yapıştığını hissederek geriye baktı. Bütün vücudu, patlak verecek olay karşısında kasılmıştı sanki.

«Siz...», ihtiyar konuşabilmek için derin bir nefes almak zorunda kaldı. «Siz cüzdanınızı unutmuşsunuz. Cüzdanınıza ihtiyacınız olur diye düşündüm.» İhtiyar çocuğu acemiye fakat incitmeden tutuyordu. Bir eliyle de kadına cüzdanını uzatıyordu. Bu sırada başka

HARP HATIRALARIM

Şahap Azmi ÖÇALIR

CEPHE GERİSİNE DÖNÜŞ

Bir ayı geçiyor, ben hâlâ hastahanedeyim. Parmığımdaki yara kapanmamıştı. Ayağımdaki kurşun yeri bir çukurluk çapmıştı, ama o da iyi idi. Fakat yine de parmağımı pek oynatamıyorum, çizmemi giyemi yordum. Ondokuz aydan beri, mevzâim değişikliği olmaksızın boğucu sıcak çöllerde kum denizinin dalgaları, aslında esmer olan yüzlerimi çikolata rengine döndürmüştü. Akşamın künde kum dencuları, parmağlarımızın en eski yerlerinde kum zerreleri ekşik deşildi.

Savaşın sonra, sivil hayatında yapabileceğim işleri düşünür olmuştum. Birgün yüzbaşım çıkageldi. Hem de Türk Binbaşısı üniformasıyla. Hemen söze başladı: «Binbaşısı olduğumdan ne'eli değilim. Ben, Mersin'deki Alman Topçu Kumandanlığına tayin edildim. Senin hizmetlerini Ordu Kumandanlığına arz ederek, karargâhi Tarsus'ta bulunan 23. Fırka emrine naklinizi temin ettim. İşte ne'em budur.» diyerek emrin suretini bana uzattı. «Beraber gideceğiz» dedi ve ceketinin dış kütük cebinden çıkardığı Alman harp madalyasını, göğsüme itibarla taşıdığım Türk Harp Madalyasının yanına ipelemlerle tobrak etti.

Ertesi gün Tümenle iliştigimiz kesserek bunca unutulmaz hatıralarımıza birlikte yaşadığımız

geyler de söyledi, kadının istemediği Kadının gördüğü son sev, onun çocuğu araya oturmasvdi.

«Şimdi uyandı çocuk» İhtiyarın sesi çocuğun yavğarasında boğuldu. Kadın çocuğun nasıl feryat ettiğini duydu. Bakışları karşılaştı bir süre.

«Karnı aç, aç oldu için ağlıyor...» Çocuğu almak için kollarını uzattığında cüzdan yere düştü. Fakat kadının alırdığı yoktu. Cüzdanın içindekiler yerlere yayıldı.

Kadın çocuğu sustururken, ihtiyar iki büküm yere edilmiş, cüzdanın içindekileri topluyordu.

En sonunda çantadan düşen kâhdi aldı eline. Zorla üzerinde yazılanları becelemeğe başladı.

«Demek onun içindi?» dedi ihtiyar.

«Evet, dedi kadın, onun içindi.»

«Biliyor musunuz, gözüksüz okuyamıyorum, fakat isterseniz, onu ben gidip alabilirim.»

«Acelesi yok», dedi kadın. Çocuğun doyduğunu ve tekrar uykulamağa başladığını hissetti. «Ben de gidip alabilirim. Fakat gördünüz işte, olmuyor bir türlü.»

«Gerçekten, gördüm», dedi ihtiyar.

Büyük arkadaşlarımdan gözyaşlarımla ayrıldım.

Şam ve Halep üzerinden kamyon, tren ve hayvan gibi çeşitli nakil vasıtalarıyla Adana istasyonuna kadar Binbaşım Adolf ile birlikte geldik. On günlük iznimi geçirmek üzere anneme, kardeşlerime ve saydıkları şimdi bile hatırla yamıyacağım akrabalarımıza kavuşmuş oluyordum.

TÜMEN KARARGAHINDA

On günlük iznimi Adana'da ailemin yanına geçirecek Tarsus'ta 23. Fırka karargâhına gittim. Evrakımı Fırka Kumandanı Albay Refet Bey'e (Refet Bele) takdim ettim. Künyemi gözden geçiren kumandan, memnuniyetini tebessümlerle belli etti ve «Aferin oğlum, memleketi çok hayırlı hizmetler etmişsin, gazanız mübarek olsun» iltifatıyla bulduktan sonra gerek fırka karargâhında ve gerekse Mersin'de 68. Alay emrine gitmek te serbest olduğumu boyan buyurdular. Mersin'e gitmeği tercih ettiğimi arz ettim. Maruzatımı kabul ettirler ve ilâhilerle gerekli emri hemen bildirdiler.

Tarsus - Mersin demiryolu üzerinde «Karacılıyaz» demir köprüsü bir müddet önce Fransız hükümetlerinin denizden yaptıkları toptan atesle tahrir edilmişti. Yerine alıştıktan bir köprü yapılmıştı da, katar halindeki trenlere mukavemet edemiyeceği düşüncesiyle seyirüsefere kapatılmış bulunuyordu. Tarsus ile Mersin arasındaki askeri ulaştırma ve vazifeli subayların gidip ve gelişlerini temin için 40 50 tonluk demir tekerlekli bir Alman kamyonunun motor kısmı çıkarılıp demiryolu tekerlekleri üzerine monte edilerek uydurma bir lokomotif yapılmıştı. Bunun arkasına, içine sıralar yerleştirilmiş on tonluk bir vagon eklenmişti. Böylece, kumandanlık karargâhından verilen vesika ile, saatte onbeş kilometre kateden meşhur trene binerek Mersin'e vardım.

Bu muntakada subayların yatacak ve yiyecek işleri çok mükemmel organize edilmişti. İstasyonda hazır bulunan, boyunlarında tenekeden hilâl çeklinde ve üzerinde «kanun» yazılı inzibat erleri rehberlik ediyordu. Vazifeli olarak gelen subayları istasyondaki inzibat dairesine götürüyorlar, vesikalar sıratlı tetkik ediliyordu. Yatacak yeri olmayanlar, zamanın meşhur zenginlerinden «Maruzatı» adında ki zatın askeri idare emrine tahsis ettiği otele gönderiliyordu.

Otele gittim. Rahat bir yatak, mükemmel bir tablodot ve gayet ucuz bir tarife. Şukadar ki, en çok bir hafta kalmama müsaade edilirdi.

ULU HAKANIMIZ

(Birinci sayfadın)

atın yorumları bir İslâm skolâstığı yaratmış, İlimiye Sınıfının savunduğu fikirler dogmatikleşmiş, bu fikirlerin doğru veya eğriğini ispata kalkışmak metodu küfür sayılmaya başlanmıştı. Batınının bu ilim kafası, teknik üstünlüklerini sürüp götürmüş, kuvvet ve kudretini, zenginliğin üstüne oturtmuştu.

İlk defa Padışah Üçüncü Selim, Avrupa'nın ilim ve teknik üstünlüğünü kabul etmiş, imparatorluğun düşüşüne engel olmak için Batı'dan birşeyler öğrenmek ve birşeyler almak gerektiğini anlamıştı. Ulema'ya da yenilik kararını açıklamıştı. Ancak Osmanlı Padışahları güçlerini, otoritelerini de yitirmişlerdir. İlimiye Sınıfı ile Yeniçeri Ocağı el ele verdiği zaman İmparatorluğun kaderine hükmetmektedir. İlimiye Sınıfında Zembilli Ali Efendiler, Akşemsettinler yoktur artık. Yobazlar ve çıkarıcılar hâkimdir. Dinimiz; halkımızın, milletimizin «tabamızın» mutluluğuna çalışanların elinden, İlim istimarlarının, yobaların, müdrecilerin eline geçmiştir. Şeyhülislam Ata'nın fetvası ile Yeniçeri Kabakçı Mustafa isyanları, imkân bulsa ilk devrimi yapabilecek olan Padışah Üçüncü Selim'i şehid ederler. Selim'den sonra gelenler, imparatorluk tarih sahnesinden çekilinceye kadar birşeyler yapmaya çalışmışlar, «Meşrutiyetler» getirdiği yenilikler bir hayli başarılı olmuş, fakat temeldeki (dîn devletini) ancak Cumhuriyet Devrimleri ile değiştirebildik. Bütün boalamalarımıza rağmen, bugün Batı'nın medet ve düşüncesini benimsememiş, «Ne yardan ne serden» geçmeden çağımızın medeniyetine ayak uydurmaya çalışıyoruz.

Bugün Basınıımızda alabildiğine giden fikir ve kanaattaki tezâtlar, herşeyi tenkit ve hicvetmek teki pervasızlık, tarihimizin hiçbir devrinde raslanmayan ve hatı Batılı ve ileri olarak bilinen memleketlerde bile görülmeyen bir ağır demokrasi moralesidir.

Herkes kendi fikir ve kanaatinin, mutluluğumuzun anahtarı olarak empoze etme çabasında. Nesillere milli terbiye, mânevi değerlerimizin kahramanlarımızın, dinimizin öğretilmesi ile verilebilir diyoruz. Ama bu iş birlik ve beraberlik ister. Dergiler, gazeteler, konferanslar, öğretmenler hiç olmazsa bir konuda, milliyetçilik konusunda birleşmeliler.

Büyük Doğu, bir İslâmî dergidir. Elime geçtikçe okurum. Sa-

KOMŞU KIZI

Gülşen'e

Yabancıydık,
Komşu olduk,
Hoşuma gitmiştin sen.
Her ölümden geçişinde,
Ayrı bir duygu,
Ayrı bir özelemlerle
Bakardım sana,
Önümden ardından,
Aldır mıydun bana sen
Yoksa...
Utaniyor muydun ELDEN?

Hüseyin EGİNÇ

vundukları bir davaları vardır. Bu milletin hayrına, neden okumayalım? Ama her okuyuşumda irkiliyor, bir tuhaf oluyor. Padışah Üçüncü Selim, Menemen şehidi Kubilay geliyorlar karşıma. Bu derginin okuyucusu tahminlerimizin üstündeymiş. Necip Fazıl aynı zamanda konferanslar veriyor, bu bin kişilik dinleyici kitlelere hitb ediyor. Çok dinlemek isterdim. Üçüncü Selim ile Kubilay'ın sohbetlerini düşündürmeyen bir konferans dinlemeye gerçekten isterim. Çünkü Atatürk «Dinimizi yobazların, müdrecilerin, cahillerin istismarından kurtarmak» için tekkeleri, medreseleri kapamıştı. Devrimi yapan tarihimizi bilenler, yarıyanlardı. Dinimizin vicdana, ahlâka, bütün mânevi değerlerine hitabeden cephesine dokunulmamıştır. Sakıntılarımızda, müşküllerimizde, üzüntülü anlarımızda «Allah Allah» diye başbaşa kaldığımız göre inançlarımızı, dîni terbiyemize bağlayın daha. Bu iş başka, eşeriat istemek «dîn devletini yeniden kurmaya kalkışmak» başkadır.

Tarihimizin, mânevi değerlerimizin, sanımızın, adımızın, sınıımızın doğru ve gerçek olarak bilinmesine şiddetle ihtiyac var galiba. Nâvî Yıldırım'lar, Fatihler, Yavuzlar, Zembilli Ali Efendiler, Akşemsettinler, Türklüğü ve İslâmîliği vâc ettirmişler, haysiyetimizi, şerefimizi, kudretimizi dünyaya kabul ettirmişlerse, yerli yerince anılsınlar ve öylece bîlinsinler. Bizî âleme real edenlerin Değil İbrahimler, Topal Atalar olduğu söylenirken, bir «Ulu Hakan» düzmeceğine dalıp ortaklığı karmakarışık etmenin sebebi pek anlaşılır gibi değil. İster istemez «Hizbittahrirciler»in beslendiği kaynakları düşünmek gerekiyor.

GÜNEY SANAYİ

Güney'den Kuzey'e ve

Güney'e Dair

Suat GÜNGÖR

YUSUF

İbrahim AKDOĞAN

Çiçeği burnunda, buram buram tazelik kokan bir gençtin o zaman. Bilir miydim sonunu ben, ne olacağını bilir miydim senin?

Omuzuna yaydığın çuvaldan (telis) anlamalıydım seni, sen Yusuf'u. Nar tanesi gibi ak dişli, fidan boylu, gencecik Yusuf'um.

Kol gücü ekmeğin, alın teri aşın'dı senin. Taştan koparırdın onları, Gözün tok, gönlün ganiydi senin.

Ama gün geldi ki, «ilâç için 25 kuruş» bulamadın. 25 kuruş ne ki, bugün onu yem diye atıyorlar güvercinlere, Yenicami avlusunda. Gel gör ki, yıl 1936. Ne sen bulabildin, ne ben verebildim onu sana.

Bilir miydim 18 inci baharında öleceğini... Bilseydim, sürükler miydim bu derdi, yıllar yılı... Koparı atardım oracıkta, her ne olursa...

Sen gittin, kurtuldun dertten. Ben bugüne dek bir gölge gibi taşımaktayım.

Çiçeği burnunda, buram buram gençlik tüten taze-cik Yusuf'um, çek elini yakamdan gayri.

Sen bir kerre öldün, gittin, ben hergün ölüyorum sana...

NE UMDUK – NE BULDUK

İlk silleyi biz yedik

İlk tokatı atan

Kaderden...

Ne umduk,

Ne bulduk

Bu yaşımıza dek...

Bozuk yağ mı sürülmedi ekmeğimizle

Acı su mu katılmadı aşımıza

Biz neler bekledik kaderden...

Kader,

Neler gösterdi bize!..

İbrahim AKDOĞAN

Kuzeyde bir vatan parçası var, Asya'dan Avrupa'ya, Avrupa'dan Asya'ya bakar. Batı ile kuzey arasına taht kurmuş. Güzel İstanbul... Niceleri gelmiş geçmiş, ne şairler yetiştirmiş bu belde... Nedimlerle Orhan Veli'lerle, Yahya Kemal'lerle, Cahit Sıtkı'larla merhabalaşmış. Bekir Sıtkı'ları, Ümit Yaşar'ları yaşatmış, ozanlar şehri olmuş... Ozan ruhlu kişiler GÜNEY'i getirmişler kuzeye. Bir ozan çıkmış güneyden, sevmiş kuzey de GÜNEY'i. Ve Güney ile birlikte İstanbul'u. Sesini duyurmak istemiş yıllar sonrası Güney'le İstanbul'a, doğuya, batıya...

Evet, Yahya Kemal deyişiyle «Ben zamanımızdan hicret edip, Güney'le yaşadım, kuzeyde Lâle Devrini Nedim'lerle.»

Eyvah o üç-çifte kayak aldı kararım
Sarka okuyup geçti, bir âfet var içinde.

Bir tatlı huzur almaya geldim Güney'le İstanbul'dan. Ve gittim bu mevsimde, Çhangir'den bakıp, seyreyledim Hayal Şehri.. Karamsarlığuma ışık tuttu, Üsküdar'ın dost ıskıları.

Daha sonra Boğaziçine geliyoruz, yanımda Orhan Veli. Urumeli-hisarı'na oturmuş, bir türküdür tutturmuşuz öylesine içli, öylesine sarıpsi.

İstanbul'da Boğaziçinde
Bir fakir Orhan Veliyim.
Veli'nin oğluyum
Tarihsiz kederler içinde.
Urumeli-hisarı'na oturmuşum
Oturmuş da bir türkü tutturmuşum.
İstanbul'un orta yeri sinema
Garipliğim, mahzunluğum duyurmayın anama.
El konuşur, sevjirmiş bana ne?

Ve Orhan Veli bitirdi, «Erenköyde Bahar» başladı Yahya Kemal'in :

İstanbul'un öyledir baharı,
Bir ağk oluverdi aşinalık...
Aylarca hayal içinde kaldık,
Zannınca Erenköy'ünde artık
Görmez felek öyle bir baharı.

Hani aksini iddia edesim geliyor. Ne felek İstanbul'da öyle bir bahar ve ne de İstanbul bir böyle Nedim'ler, Yahya Kemal'ler görecektir. Ama yarın o güzel adı, sevda babında daima anılacaktır. Devran değişecek, şairden İstanbul'da bir hatıra kalacak. Gün gelecek GÜNEY'de elele verecek ozanlar. Ve ben bir daha seveceğim İstanbul'u GÜNEY'deki şu mızralarımla...

Sevdim seni, vâhşad güzelsin her şeyinle.
Aşkını bil, hüznümü duy, son şirimini dinle,
Çok evvel meftunuydum ben de bu şehrin, lâkin
Bir daha sevdim güzel İstanbul'u seninle.